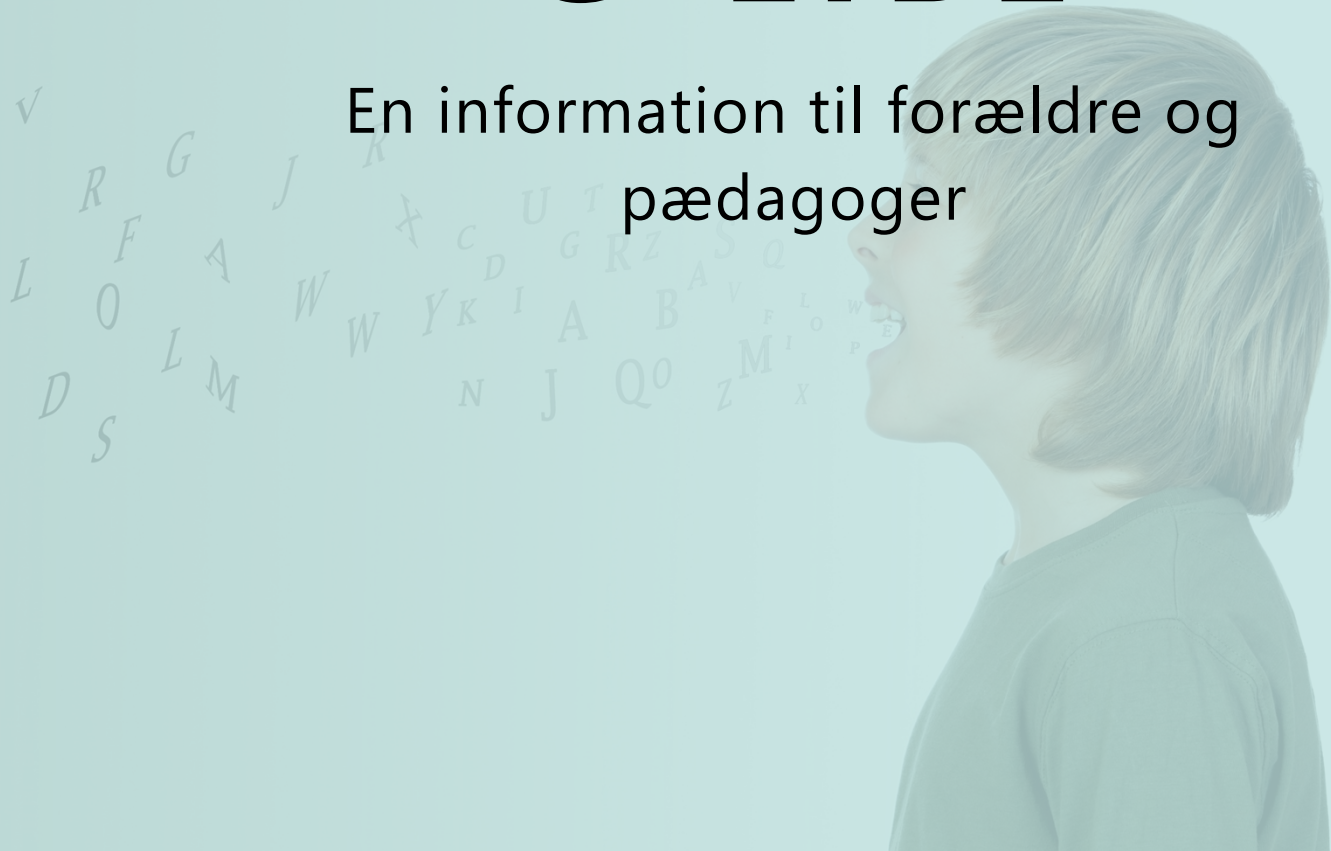

BØRN, DER HAR SVÆRT VED AT UDTALE K- OG G- LYDE

En information til forældre og
pædagoger

Hvis et barn endnu ikke kan udtale k og g i starten af et ord, inde i et ord eller til sidst i et ord samt i alle de forbindelser, hvor k og g indgår med andre konsonanter, er det fordi barnet endnu ikke helt behersker at løfte bagtungen op mod ganen.

Barnet erstatter så med to lettere lyder, der artikuleres længere fremme i munden.

Barnet lærer nemlig lydene populært sagt "ude fra og ind". Først lærer det lille barn de lyde, der laves med læberne, som f.eks. m (mam-mam). Og når det får tænder, kan det sige de lyde, der laves ved hjælp af tændernes kontakt med underlæben. K og G artikuleres længere tilbage i munden og giver en del børn vanskeligheder.

Barnet erstatter således k med t, så ko to.

G bliver erstatter med d, så gul dul.

Denne proces kaldes fremlægning > eller fronting.

Det er en meget hørlig proces for omgivelserne, men ikke nødvendigvis for barnet selv. Indtil en bestemt alder nytter det altså ikke at præsentere barnet for den "forkerte" udtale eller rette det, for barnet hører sig selv sige lyden korrekt. Man kan sige, at billedet står korrekt i barnets hjerne, men forbindelsen til taleorganerne er lidt tynd endnu.

Barnet oplever faktisk ofte de voksne som underlige, når de siger: Det hedder da ikke en top taffe, men en kop kaffe! For barnet mener jo, at det har sagt k-lyden.

Hvad skal man så gøre i den situation som voksen?

Man kan svare barnet med den rigtige udtale: Ja, vi skal have en kop kaffe.

Og så kan man ellers bede søskende og velmenende voksne omkring barnet om at lade være med at rette barnet.

Hvordan kan vi så støtte vores barn?

Tungen er en muskel, som skal trænes ligesom kroppens øvrige muskler. Vi undres ikke over, at et barn skal øve sig i at cykle, hoppe på et ben osv.

Tungen skal også blive præcis, smidig og stærk, og det kan trænes gennem tungegymnastik.

Dette er lege og aktiviteter, der stimulerer tungen og dens muskulatur på en underholdende måde. Mange af øvelserne lokker også barnets søskende eller kammerater til at være med.

Grov kost, der skal tygges og flyttes rundt med inde i munden er også en god ide.

Hvad kan PPR gøre for et k/g - barn?

Talepædagogerne kan vejlede barnet, dets forældre samt pædagogisk personale. I den forbindelse udleveres forslag til aktiviteter.

Nogle børn modtager også egentlig taleundervisning, men det er oftest, når barnet har yderligere udtalevanskeligheder.

Hvornår går det over?

Denne udvikling følger sin egen logik, men det er uhyre svært at sætte dato på! Nogle børn får rimelig styr på processen på en 2 - 3 måneder, mens andre kan være over et år om at få lært sig at hæve bagtungen.

For de børns vedkommende, der modtager undervisning, sker der det, at fra børnene stort set behersker k/g - lydene i den koncentrerede undervisning med et roligt taletempo og til de bruger det ude i verden, altså i børnehaven, skolen og hjemmet, går der et - ofte for forældrene frustrerende - stykke tid, før udtalen er automatiseret.

Følgende er vigtigt at vide:

De sværeste ord for barnet er ord med k/g i forlyd. Nye og måske svære ord er lettere for barnet at lære med den korrekte udtale end ord, de har udtalt forkert længe. Så måske kan barnet en overgang sagtens sige "krølle-bølle" men kalder måske stadig sin bror Kasper for Tasper!

Barnet kan nemmere synge k/g - lydene og sige rim & remser med lydene end sige ordet kat. Så her er også en god anledning til at synge med barnet.

Tungegymnastik - øvelser

- Kan du sige som en krage? Kra-kra-kra
- Kan du sige som en tiger? Grrrr - grrrrr - grrrrr
Lav evt. krage/tiger-lydene liggende på ryggen. Prøv også at blive trukket frem og tilbage over en fitness bold eller lignende. Tungen "falder" her tilbage i munden, og det bliver lettere for barnet at hæve bagtungen og få en fornemmelse af, hvad der skal til for at sige k/g-lyde.
- Trylleordene:
ang - ka, ang - ki, ang - ku osv
ang - ga, ang - gi, ang - gu osv.
Kig i spejlet og se, at bagtungen hæver sig op mod tungen.

PPR - Pædagogisk/Psykologisk Rådgivning

Brønderslev Kommune

Ny Rådhusplads 1

9700 Brønderslev

Tlf. 9945 4545